

Tulosperusteiset rahoitusmallit rannikon lisääntymisalueiden ennallistamisessa

29.9.2026 Rannikon
kalatalousaluepäivät, Lahti
Anu Niinikorpi

Esityksen sisältö

- Hanke-esittely
- Mitä tulosperusteisuus tarkoittaa?
- Mitä hankkeessa opittiin?
- Miten se voi vaikuttaa tulevaisuuden kunnostuksiin?

Tulosperusteisten rahoitusmallien soveltaminen kalojen lisääntymisalueiden ennallistamiseen rannikkoalueilla

- Avustusta haettu 2024 avatusta määräaikaisesta hakumenettelystä vesiympäristön biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelun ja ennallistamisen erityistavoitteesta
- Hankkeen päätoteuttaja ja koordinaattori Länsi-Suomen Kalatalouskeskus ry
- Hankkeen kesto 30.4.2024-31.12.2026. Hankkeelle tullaan hakemaan jatkoaikaa.
- Kokonaisrahoitus 164 249,30 €
- Rahoitus Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta 80 % kokonaiskustannuksista. Avustuksen EU-osuus 35 042,72 €

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Hankkeen kuvaus

Hankkeessa kunnostetaan rannikon uhanalaisia pienvesiä ja pilotoidaan uusien, tulosperusteisten rahoitusmallien soveltuvuutta kalavesien hoitoon. Kunnostusten suunnittelusta, toteutuksesta ja seurannasta vastaavat Länsi-Suomen Kalatalouskeskus ja Österbottens Fiskarförbund. Kohteet valitaan aiempien kartoitusten perusteella yhteistyössä Luonnonvarakeskuksen kanssa. Hankkeessa toteutettavat kunnostustoimet, kuten fladojen ja kluuvien kunnostaminen, tarjoavat käytännön kokeiluun tarvittavan pohjan.

Hankkeessa Luonnonvarakeskus ja Motiva rakentavat kunnostusten seurannan tulosperusteisen rahoitusmallin, joka tarjoaa mahdollisuuden systemaattisesti seurata ja arvioida kunnostustoimien vaikutuksia sekä tulevaisuudessa rahoittaa kalojen elinympäristökunnostuksia tulosperusteisesti

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Miksi uusia toimintamalleja tarvitaan?

Kunnostustarve kasvaa, resurssit eivät

- Lisäntymisalueita on edelleen kunnostamatta
- Rahoitusta vähemmän kuin tarpeita
- Vaikuttavuuden osoittamisen merkitys kasvaa
- Yhteiskunta odottaa parempaa vastinetta investoinneille

Miten kunnostuksia on yleensä rahoitettu?

Painopiste tekemisessä

- Rahoitus kohdistuu toimenpiteisiin
- Onnistumista mitataan usein suoritteilla
- Seuranta vaihtelee hankkeittain
- Vaikuttavuuden vertailu on vaikeaa

Mitä tulospärusteisuus tarkoittaa?

Painopiste vaikutuksissa

- Mitä hyötyä saadaan aikaan?
- Tavoitteet määritellään etukäteen
- Tuloksia seurataan systemaattisesti
- Saatua tietoa hyödynnetään uusissa hankkeissa

Tulosperusteinen ajatteluketju

Ideaaliprosessi

- Tavoitteiden määrittely
- Kohteiden valinta ja priorisointi
- Kunnostustoimenpiteet
- Vaikutusten seuranta
- Tulosten hyödyntäminen

Mitä seurattiin?

Vaikuttavuuden mittaaminen

- Vedenlaatu
- Lämpötilaolosuhteet
- Kalojen kulkuyhteydet
- Lisääntymisalueiden tila
- Poikastuotanto

Havaittuja haasteita

Kaikkea ei voida mitata helposti

- Kalakannat vaihtelevat luontaisesti
- Tulokset näkyvät usein hitaasti
- Luvitus ja maanomistajakysymykset vaikuttavat
- Kaikki vaikutukset eivät ole toteuttajan hallinnassa
- Toimijoiden riskinkantokyky on rajallinen

Mitäs sitten?

Todennäköinen kehityssuunta

- Perinteinen hankerahoitus säilyy
- Vaikuttavuuden merkitys kasvaa
- Seurantaan panostetaan enemmän
- Kohteiden priorisointi kehittyy
- Kannustavia tuloselementtejä voidaan lisätä

Mitä kalatalousalueiden kannattaa tehdä jo nyt?

Valmistautuminen tulevaan

- Koota tietoa kunnostuskohteista
- Dokumentoida nykytilaa
- Suunnitella seuranta jo hankkeen alussa
- Priorisoida kohteita vaikuttavuuden perusteella
- Tehdä yhteistyötä tutkimuksen ja muiden toimijoiden kanssa

Lopuksi

- Lisääntymisalueiden kunnostuksille on edelleen suuri tarve
- Rahoittajia kiinnostavat yhä enemmän saavutetut vaikutukset
- Tuloperusteisuus tarjoaa uuden näkökulman vaikuttavuuteen
- Hyvin toteutettuna se voi vahvistaa kunnostusten rahoituspohjaa
- Tavoitteena on enemmän onnistuneita kunnostuksia, ei vähemmän

Hankkeen tulokset jatkuvat työnä

- Hankkeessa kehitettyä mallia arvioidaan edelleen
- Kokemuksia kootaan Luonnonvarakeskuksen raporttiin *Tulosperusteinen rahoitusmalli rannikkokunnostuksissa* joka valmistunee vielä tänä vuonna.
- Tarkoituksena on tukea tulevien kunnostushankkeiden suunnittelua

Jos pystymme osoittamaan kunnostusten hyödyt
nykyistä paremmin, pystymme myös paremmin
perustelemaan niiden rahoituksen
tulevaisuudessa.
Kiitos!

Yhteystiedot: Anu Niinikorpi
anu.niinikorpi@kalatalouskeskus.fi
www.kalatalouskeskus.fi